

श्रीः  
श्रीमते रामानुजाय नमः  
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः  
श्रीसीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमत्समेत श्रीरामचन्द्र परब्रह्मणे नमः

श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये आदिकाव्ये अयोध्याकाण्डे

॥ अष्टनवतितमः सर्गः ॥

*This document has been prepared by*

*Sunder Kidāmbi*

*with the blessings of*

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

*His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam*

श्रीः  
श्रीमते रामानुजाय नमः  
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः  
श्रीसीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमत्समेत श्रीरामचन्द्र परब्रह्मणे नमः

## ॥ अष्टनवतितमः सर्गः ॥

भरतकर्तृका श्रीरामाश्रममन्वेष्टुं व्यवस्था तेनाश्रमस्य दर्शनं च

निवेश्य सेनां तु विभुः पद्भ्यां पादवतां वरः।  
अभिगन्तुं स काकुत्स्थमियेष गुरुवर्तकम् ॥ 2.98.1 ॥

निविष्टमात्रे सैन्ये तु यथोद्देशं विनीतवत्।  
भरतो भ्रातरं वाक्यं शत्रुघ्नमिदमब्रवीत् ॥ 2.98.2 ॥

क्षिप्रं वनमिदं सौम्य नरसङ्घैः समन्ततः।  
लुब्धैश्च सहितैरेभिस्त्वमन्वेषितुमर्हसि ॥ 2.98.3 ॥

गुहो ज्ञातिसहस्रेण शरचापासिपाणिना।  
समन्वेषतु काकुत्स्थावस्मिन् परिवृतः स्वयम् ॥ 2.98.4 ॥

अमात्यैः सह पौरैश्च गुरुभिश्च द्विजातिभिः।  
सह सर्वं चरिष्यामि पद्भ्यां परिवृतः स्वयम् ॥ 2.98.5 ॥

यावन्न रामं द्रक्ष्यामि लक्ष्मणं वा महाबलम्।  
वैदेहीं वा महाभागां न मे शान्तिर्भविष्यति ॥ 2.98.6 ॥

यावन्न चन्द्रसङ्काशं तद् द्रक्ष्यामि शुभाननम्।  
भ्रातुः पद्मविशालाक्षं न मे शान्तिर्भविष्यति ॥ 2.98.7 ॥

सिद्धार्थः खलु सौमित्रिर्यश्चन्द्रविमलोपमम्।  
मुखं पश्यति रामस्य राजीवाक्षं महाद्युति ॥ 2.98.8 ॥

यावन्न चरणौ भ्रातुः पार्थिवव्यञ्जनान्वितौ।  
शिरसा प्रग्रहीष्यामि न मे शान्तिर्भविष्यति ॥ 2.98.9 ॥

यावन्न राज्ये राज्यार्हः पितृपैतामहे स्थितः।  
अभिषिक्तो जलक्लिन्नो न मे शान्तिर्भविष्यति ॥ 2.98.10 ॥

कृतकृत्या महाभागा वैदेही जनकात्मजा।  
भर्तारं सागरान्तायाः पृथिव्या यानुगच्छति ॥ 2.98.11 ॥

सुशुभश्चित्रकूटोऽसौ गिरिराजसमो गिरिः।  
यस्मिन् वसति काकुत्स्थः कुबेर इव नन्दने ॥ 2.98.12 ॥

कृतकार्यमिदं दुर्गवनं व्यालनिषेवितम्।  
यदध्यास्ते महाराजो रामः शस्त्रभृतां वरः ॥ 2.98.13 ॥

एवमुक्त्वा महाबाहुर्भरतः पुरुषर्षभः।  
पद्भ्यामेव महातेजाः प्रविवेश महद् वनम् ॥ 2.98.14 ॥

स तानि द्रुमजालानि जातानि गिरिसानुषु।  
पुष्पिताग्राणि मध्येन जगाम वदतां वरः ॥ 2.98.15 ॥

स गिरेश्चित्रकूटस्य सालमारुह्य सत्वरम्।  
रामाश्रमगतस्याग्रेर्ददर्श ध्वजमुच्छ्रितम् ॥ 2.98.16 ॥

तं दृष्ट्वा भरतः श्रीमान् मुमोद सहबान्धवः।  
अत्र राम इति ज्ञात्वा गतः पारमिवाम्भसः ॥ 2.98.17 ॥

स चित्रकूटे तु गिरौ निशम्य  
रामाश्रमं पुण्यजनोपपन्नम्।

गुहेन सार्धं त्वरितो जगाम  
पुनर्निवेश्यैव चमूं महात्मा ॥ 2.98.18 ॥

॥ इत्यार्षे श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये आदिकाव्ये  
अयोध्याकाण्डे अष्टनवतितमः सर्गः ॥